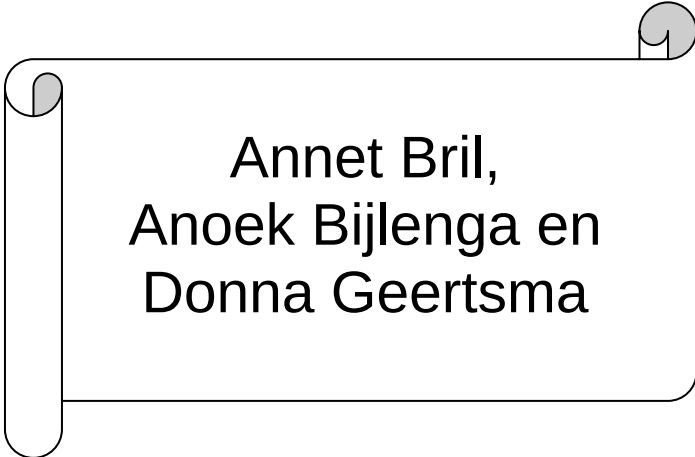

Procesverslag

Ouderparticipatie

Welke methode kan ingezet worden om de communicatie tussen de leerkrachten en de ouders van de kinderen op de basisscholen te verbeteren in de wijk Marowijne-Flora?

Afstudeerproject SPH
Stichting Projecten Christelijk Onderwijs Suriname
Christelijke Hogeschool Windesheim Zwolle
Januari 2008 – mei 2008

Annet Bril,
Anoek Bijlenga en
Donna Geertsma

GRON

Een model voor wijkgerichte interventies in de drie leefgebieden van het Surinaamse kind, gericht op GROei en ONtwikkeling van de totale gemeenschap.

Ouderparticipatie

Welke methode kan ingezet worden om de communicatie tussen de leerkrachten en de ouders van de kinderen op de basisscholen te verbeteren in de wijk Marowijne-Flora?

Afstudeerproject SPH
Stichting Projecten Christelijk Onderwijs Suriname
Christelijke Hogeschool Windesheim Zwolle
Januari 2008 – mei 2008

Annet Bril,
Anoek Bijlenga en
Donna Geertsma

Voorwoord

Op 30 januari 2008 vertrokken wij met een aantal andere studenten van Hogeschool Windesheim naar Suriname. Na maandenlang uitgekeken te hebben naar deze dag en bezig te zijn geweest met alle voorbereidingen om te kunnen gaan was het dan eindelijk zover. Eerst het afscheid thuis, de spanningen van waar we terecht zouden komen en dan ook nog de lange vlucht. Het was het allemaal meer dan waard.

De eerste weken keken we onze ogen uit ten aanzien van de situatie in het land en de stad. Een andere cultuur, een andere omgeving en andere mensen. In het begin allemaal erg wennen om je hieraan aan te passen. De vriendelijkheid van de mensen heeft ervoor gezorgd dat wij ons snel thuis voelden in dit land. Door alle kansen en leuke dingen aan te grijpen die op ons pad kwamen hebben wij veel mensen leren kennen. In het begin waren deze mensen vreemden voor ons, inmiddels onze vrienden.

In de tijd dat wij in Suriname zijn geweest, hebben wij veel van het land gezien en daardoor veel van de lokale bevolking geleerd, met name van de mensen die ons hebben geholpen tijdens onze afstudeerperiode.

Er zijn dan ook een aantal mensen die wij graag zouden willen bedanken voor hun steun en vertrouwen in ons tijdens de afgelopen periode. Onze dank gaat uit naar Anneke Biesta en Anagracia Kammeron, onze begeleiders vanuit de Stichting Projecten Christelijk Onderwijs Suriname. Daarnaast willen we de stichting PCOS zelf ook bedanken voor de kans die wij van hen hebben gekregen om hier af te studeren.

Verder willen wij de schoolhoofden, leerkrachten en de ouders bedanken voor hun medewerking aan ons onderzoek. Zonder hun medewerking hadden wij dit onderzoek niet kunnen uitvoeren.

Dan is er nog onze begeleider vanuit de Christelijke Hogeschool Windesheim. Han Dekker willen wij bedanken voor het beantwoorden van onze vragen en de begeleiding vanuit Nederland.

Tenslotte willen wij de organisatie NOVIB bedanken voor hun financiële bijdrage aan ons project.

Al deze mensen hebben ervoor gezorgd dat wij een leuke afstudeerperiode hebben gehad in Suriname, veel mooie ervaringen rijker zijn en er zelfs over nadenken om terug te komen naar Suriname nadat we klaar zijn met onze opleiding.

Annet Bril,
Anoek Bijlenga en
Donna Geertsma

<i>Hoofdstuk</i>	Inhoudsopgave	<i>Paginanummer</i>
Voorwoord		3
Inleiding		5
1. De voorbereiding		6
2. Het eerste contact met de stichting		6
3. Gesprekken met de schoolhoofden		6
4. Enquêtes van de leerkrachten		8
5. Voorbereidingen voor de oudergesprekken		9
6. Het verloop van de oudergesprekken		9
7. Uitwerking van de gegevens in SPSS		10
8. Stichting		10
Conclusie		11
Nawoord		12

Inleiding

Als studenten van de Christelijke Hogeschool Windesheim te Zwolle, opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) hebben wij in de periode van januari 2008 tot en met mei 2008 ons afstudeerproject uitgevoerd voor de Stichting Projecten Christelijk Onderwijs Suriname (stichting PCOS).

De Christelijke Hogeschool Windesheim heeft met de Stichting PCOS een samenwerkingsverband om stagiaires te voorzien van een stageplek/afstudeerplek in Suriname. De stagiaires zetten zich in voor verschillende projecten met betrekking tot gemeenschapsontwikkeling. Een voorbeeld is het Marowijne-Flora project, waar wij in hebben geparticipeerd. De missie van de Stichting PCOS binnen dit project is het werken aan de ontwikkeling van het Surinaamse kind, door middel van verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

In onze afstudeerperiode hebben wij ons bezig gehouden met ouderparticipatie op de basisscholen. Wij hebben gesprekken gevoerd met de schoolhoofden van de 5 basisscholen in de wijk Marowijne-Flora. Daarna hebben wij enquêtes uitgedeeld onder de leerkrachten en gesprekken gehouden met ouders van de kinderen. In deze enquêtes en gesprekken draaide het om de communicatie tussen de ouders en de leerkrachten. Hierin konden beide partijen aangeven hoe ze de communicatie nu vinden verlopen en of ze ideeën hebben om het te verbeteren. Aan de hand van deze resultaten hebben wij per school een methode aangedragen die de scholen kunnen inzetten om de ouderparticipatie te verbeteren. Over de manier waarop ze dit kunnen aanpakken hebben wij aanbevelingen geschreven.

In dit verslag beschrijven wij het proces dat wij hebben doorlopen tijdens het onderzoek. We zullen per onderdeel van ons onderzoek beschrijven en evalueren hoe dit is verlopen. Uiteindelijk komen we dan bij een evaluatie van het hele project.

1. De voorbereiding

Nadat wij nadere informatie hadden gekregen over het project in Suriname, zijn wij in Nederland begonnen met het opstellen van een werkplan. We hadden van de Christelijke Hogeschool Windesheim informatie gekregen over het project en hebben een projectplan gekregen. Hierin werd beschreven hoe ver ze in Suriname waren met de ontwikkelingen binnen het project. Vorige SPH studenten hadden gewerkt in de crèches, maar dit project was nog niet volledig afgerond. Wij wilden hierop inspringen door verder te gaan met waar zij gebleven waren. Binnen de crèches bleek dat er meer onderzoek nodig was naar de behoeften van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar en hun ouders. De vraag vanuit de stichting PCOS: Hoe kan de communicatie tussen de crècheleidsters, de ouders en de kinderen verbeterd worden. Hierop zijn wij verder gegaan en onze doelstelling die hieruit voort gekomen was, is daarom als volgt: Inzicht krijgen in de behoeften van het crèche personeel en ouders van de kinderen van de crèche, aan de hand daarvan methoden te ontwikkelen die de communicatie tussen crèche personeel en ouders van de kinderen van de crèche verbeteren, om op basis daarvan een bijdrage te kunnen leveren aan de verbetering van communicatie in de wijk Marowijne-Flora.

Hierbij paste de volgende onderzoeksvraag: Welke methoden kunnen ingezet worden om de communicatie tussen crèche personeel en ouders van de kinderen van de crèche te verbeteren in de wijk Marowijne-Flora? Aan de hand van deze doelstelling en onderzoeksvraag zijn wij meer informatie gaan verzamelen over de crèches in Nederland en hebben we zelfs dagen meegelopen op verschillende crèches. Tevens hebben wij meer informatie opgezocht over het land en de problemen. We hebben voor onze literatuurstudie, boeken gelezen over communicatie en over Suriname. Het werkplan werd na enige aanpassingen goed gekeurd door de Christelijke Hogeschool Windesheim. De stichting gaf aan het in eerste instantie niet met ons werkplan eens te zijn, omdat NOVIB het project rondom de crèches niet meer kon financieren. Na enig overleg met Peter Lindhoud kon ons project toch voortgezet worden, omdat het vanuit de stichting nu wel kon.

2. Het eerste contact met de stichting

In Suriname aangekomen, gaf de stichting aan dat het project wat wij wilden uitvoeren, niet door kon gaan, vanwege de financiering. Op dat moment hadden we helemaal geen project meer en hadden we veel van onze voorbereidingen in Nederland voor niets gedaan. We kregen toen van de stichting een ander project toegewezen, maar dit bleek iets heel anders te zijn dan dat wij in eerste instantie zouden doen.

Vervolgens hebben we een heel nieuw werkplan moeten opzetten en alles nogmaals moeten voorbereiden. Dit heeft ons in de eerste weken veel tijd gekost. Uiteindelijk is onze onderzoeksvraag de volgende geworden: Welke methode kan ingezet worden om de communicatie tussen de leerkrachten en de ouders van de kinderen op de basisscholen te verbeteren in de wijk Marowijne-Flora? Aan de hand van deze onderzoeksvraag zijn wij begonnen aan ons project.

Om te beginnen aan het project hebben we eerst alle verslagen van voorgaande stagiaires doorgelezen en de belangrijkste punten uit hun onderzoeken omschreven in ons eigen verslag. Deze gegevens hebben wij gebruikt als achtergrondinformatie voor ons onderzoek. Tevens hebben we achtergrondinformatie gezocht over de scholen en de wijk waarin ons project plaats vond. We hebben dit gedaan door te praten met mensen van de stichting en door de informatiefolder van de stichting te lezen. De informatie die we uit deze verschillende bronnen hebben verkregen, hebben wij aan het begin van het verslag verwerkt. De reden hiervoor was, dat we op deze manier goed konden aansluiten bij het project en ons konden voorbereiden op de gesprekken.

3. Gesprekken met de schoolhoofden

Na het verwerken van de achtergrondinformatie, kon ons onderzoek echt van start gaan. De eerste stap in ons onderzoek was de gesprekken met de schoolhoofden. Dit hebben we gedaan om meer informatie te verzamelen over de scholen en op deze manier de scholen en de wijk beter te leren kennen. Ook kregen we op deze manier een eerste indruk van de methoden die al ingezet worden op de scholen om ouderparticipatie te bevorderen. Het eerste gesprek vond plaats op Flora B.

We kwamen rond tien over acht aan op de school. We werden daar opgevangen door het schoolhoofd. We moesten nog even gaan zitten want hij was nog bezig. Om half 9 was hij klaar voor het gesprek en mochten we binnenkomen. Daarvoor had hij 2 kinderen uit de klas gehaald om hun stoel aan ons af te staan. Zij moesten deze van hem schoonmaken en voor ons klaarzetten. Zelf konden ze daarna niet meer zitten. Dit was voor ons erg verbijsterend om te zien. Hierdoor kregen we wel gelijk een goede indruk van de manier van werken op de scholen.

Het gesprek verliep zeer moeizaam. Als inleiding vertelde Aniek het schoolhoofd dat wij een onderzoek deden naar ouderparticipatie. Bij dit woord moest hij gelijk lachen. We hadden hierdoor het idee dat hij ons niet serieus nam. Direct na de inleiding benoemde hij al dat hij zelf geen idee had hoe de communicatie veranderd kon worden. De rest van het gesprek antwoordde hij heel kort en nors. Hij leek niet echt bereid om mee te werken.

Na het gesprek zagen we op tegen het volgende gesprek, omdat dit niet ging zoals we hadden verwacht.

Het tweede gesprek vond plaats op Flora 1. We kwamen het schoolplein opgereden en er hing gelijk een hele andere sfeer als op Flora B. De sfeer was open en vrij en gezellig. Het schoolhoofd begroete ons en stelde zich voor. Hij had gelijk tijd voor ons. Na de inleiding over wat we willen doen, begon hij gelijk zelf te vertellen hoe belangrijk hij het vond. Op elke vraag en tussendoor kwam hij met veel informatie. Het meeste kwam uit hem zelf, zonder onze vragen. Hierdoor leek het meer op een gesprek dan een interview.

Hij wil ook straks een kopie van ons verslag hebben. Dit gaf ons het gevoel dat hij ook echt wilde meewerken. Aan het eind zei hij ook dat hij de samenwerking wel zag zitten en dat dit ook tot een goed einde zou komen. Hierdoor voelden wij ons serieus genomen. Daarna heeft hij ons nog een rondleiding gegeven en meer verteld over de school. Je kon zien dat hij trots was op zijn school. Hij gebruikte veel humor in het gesprek wat ook een bijdrage leverde aan de goede sfeer. Hierdoor voelde we ons meer op ons gemak. We zijn met een tevreden gevoel weer weg gegaan.

Het derde gesprek vond plaats op Marwijne 2. We kwamen tegen kwart voor 9 aan op de school en hadden een afspraak om 9 uur. We werden vriendelijk ontvangen door het schoolhoofd, welke ons een stoel meegaf en vroeg in het eerste lokaal even op haar te wachten. Tegen 9:20 werden we geholpen. We mochten plaats nemen in een leslokaal, waar leerlingen bezig waren met hun schoolwerk. Tijdens de inleiding en het afnemen van het interview moest het schoolhoofd tevens op de klas letten en werden we vaak onderbroken in ons verhaal. Dit was erg storend. Door alle pratende kinderen om ons heen, ook vanuit de andere lokalen, was het lastig om elkaar te verstaan. Tijdens haar uitleg onderbrak ze zichzelf ook steeds door al schreeuwend de kinderen op hun plaats te wijzen. Dit gebeurde door middel van veel vloeken en schreeuwen. Hier zijn wij wel van geschrokken. Zowel in het Nederlands als in een andere taal. Ook kwam er tijdens het interview een moeder met haar kind binnen, welke in gesprek ging met het schoolhoofd in hun eigen taal. Op de vragen gaf ze verder een uitgebreid antwoord waardoor we een duidelijk beeld kregen van de situatie. Verder was ze vriendelijk in het gesprek en gaf ze aan het leuk te vinden om interviews te geven. De school zag er goed verzorgd uit. Alles was schoon en licht. De lokalen waren groot en voorzien van materialen. Wat wij wel merkten was dat er te weinig leerkrachten waren, waardoor kinderen de telefoon onder leiding moesten opnemen en beantwoorden. Wel waren andere docenten op een kindervriendelijke manier bezig met de kinderen.

Het vierde gesprek vond plaats op OS Flora 2. Het voorgaande gesprek was uitgelopen, hierdoor waren wij 10 minuten te laat. Tevens konden we de school niet direct vinden, waardoor wij nog 10 minuten later dan afgesproken aankwamen. We hebben mevrouw Gondorf gebeld dat wij later zouden komen en of dit nog mogelijk was. Gelukkig had ze nog tijd voor ons. Bij de school werden we vriendelijk ontvangen en konden we, na vijf minuten wachten, plaatsnemen.

Het gesprek verliep vlot. Dit kwam door de rustige omgeving en de grote van de ruimte waarin wij zaten. Het schoolhoofd begreep goed wat wij van haar wilden. Hierdoor kregen wij korte, maar duidelijke antwoorden. Wanneer wij begonnen met doorvragen, begon zij ook meer te vertellen. Mevrouw Gondorf gaat een lijst voor ons opstellen met ouders die bereid zijn om mee te werken aan de huisbezoeken. Hieruit blijkt dat ze bereid is om zich in te zetten voor ons onderzoek. Ook vindt zij het een goed plan dat wij de enquêtes zelf bij de leerkrachten afgeven, zodat wij ons hier kunnen voorstellen.

De school zag er in het eerste opzicht goed uit. De lokalen waren niet bedekt met gaas, maar met een soort van houten luiken. Hier kon wel koele lucht doorheen komen en zorgde er ook voor dat de kinderen in de klas in mindere mate werden afgeleid door de gebeurtenissen om hen heen. Toen we wat verder keken, zagen we dat de school toch wel enkele gebreken had. Dit was vooral te zien aan het plafond. Hier zaten gaten in.

De school was erg rustig in vergelijking met andere scholen. De sfeer op school oogde kindvriendelijk. De kleuters konden vrij spelen op het schoolplein en de leerkrachten gingen hier op een leuke manier mee om.

Het laatste gesprek vond plaats op Marowijne 1. Wij hebben dit gesprek als zeer prettig ervaren. We werden openlijk ontvangen, ook al hadden wij geen vaste afspraak gemaakt. Ze had direct tijd voor ons en begon gelijk enthousiast te vertellen. Alles wat wij vertelden over het project, werd door haar opgeschreven voor haar eigen aantekeningen. Dit praatte voor ons vrij moeilijk, maar wij begrepen dat het op deze manier voor haar duidelijk was. Onder tijd werden we wel een aantal keren gestoord, maar deze mensen werden snel weer doorgestuurd. Hierdoor konden wij het gesprek snel hervatten. Het schoolhoofd reageerde op een vriendelijke manier op de kinderen die even langs kwamen. Dit gaf ons ook een goed gevoel. Zij is op dit moment het schoolhoofd, omdat het 'echte' schoolhoofd voor een langere periode naar Nederland is. Het is nog niet zeker of zij weer terug komt, maar wij denken dat deze vrouw een goede vervanger zou zijn. Uit een eerder gesprek is gebleken dat ouders vaak niet komen, vanwege de slechte woonomstandigheden. Het was vandaag een regenachtige dag en we konden goed zien dat huizen en straten nu al onderliepen. Op het moment van het gesprek was het nog maar 9 uur 's ochtends en had het nog niet erg hard en veel geregend. Wij kunnen nu begrijpen dat ouders minder komen op schoolgesprekken op regenachtige dagen, omdat dit voor sommige straten gewoon onmogelijk wordt.

Over het algemeen zijn de gesprekken goed verlopen. Het eerste gesprek vonden wij minder prettig verlopen, omdat deze man stug en nors overkwam. Bij het doorvragen kregen we wel meer informatie, maar het gesprek verliep alsnog moeizaam. Dit schoolhoofd had het idee dat we de ouderparticipatie niet konden veranderen.

Het tweede gesprek was het tegenovergestelde. Deze man was zelf al bezig met het vergroten van de ouderparticipatie en hoopte dat hij ons onderzoek ook goed kon gebruiken. Hij vertelde uit zichzelf ook heel veel over de school, de kinderen en de ouders.

Het derde gesprek verliep langzamer, maar was wel een goed gesprek. Het schoolhoofd moest tegelijkertijd met het gesprek lesgeven in haar klas. Hierdoor moest ze onder het gesprek de kinderen ook aanspreken op hun gedrag. Hierdoor werd het gesprek het steeds onderbroken. We hebben wel veel informatie gekregen.

Het vierde gesprek verliep vlot. Het gesprek was in een rustige omgeving. Het schoolhoofd gaf duidelijke en korte antwoorden. Bij het doorvragen gaf zij nog meer informatie.

Het laatste gesprek was ook een goed gesprek. Deze vrouw vertelde ook veel bruikbare informatie. Zij nam ook alle tijd voor ons. Ze schreef onze inleiding letterlijk over in haar aantekeningen. Het praatte lastiger, maar het maakte het voor haar wel duidelijker.

Wij hebben in de gesprekken met de schoolhoofden rekening gehouden met de problemen die kunnen ontstaan tijdens de gesprekken. Doordat de schoolhoofden het erg druk hebben, krijgen ze veel prikkels. Hierdoor kunnen ze selectief kennisnemen. Wij hebben hier rekening mee gehouden door de antwoorden van de schoolhoofden te herhalen en samen te vatten.

We hebben erop gelet dat we rustig spraken en duidelijk articuleerden. Ook hebben we erop gelet dat onze houding open was. Dit nodigt de schoolhoofden uit om meer te praten.

We zijn het gesprek steeds begonnen met goedemorgen en daarna pas het gesprek. We hebben gemerkt dat de begroeting erg belangrijk was voor de schoolhoofden.

4. Enquêtes van de leerkrachten

De informatie die we hebben gekregen van de schoolhoofden hebben we gebruikt voor het opstellen voor de enquêtes van de leerkrachten. De enquêtes hebben we op alle vijf de scholen uitgedeeld aan de leerkrachten. Dit hebben we persoonlijk aan iedereen gedaan, zodat we iedereen even kort konden uitleggen waar ons onderzoek over ging. Op deze manier konden we ze informeren en tevens ook motiveren om de enquête in te vullen.

Op vrijdag 7 maart hebben wij bij vier scholen de eerste enquêtes opgehaald. Wij hadden hier 48 exemplaren verspreid en kregen er 17 terug, waarvan één niet was ingevuld. Een aantal leerkrachten hadden de enquêtes nog niet ingevuld. Zij konden de enquêtes op dat moment niet invullen of niet vinden, waardoor wij besloten om dinsdag 11 maart terug te komen om de overgebleven enquêtes op te halen. De schoolhoofden zouden er nu meer druk op leggen. Wij hebben ervoor gekozen om alsnog dinsdag terug te komen, omdat we onder schooltijd daar langs kwamen. De leerkrachten waren op dat moment les aan het geven waardoor het nu niet goed uitkwam om ze de enquêtes op dat moment in te laten vullen. Doordat we langs zijn gekomen, zijn de leerkrachten er weer aan herinnerd dat ze de enquête nog moeten invullen. We hebben hierbij voor aankomende dinsdag gekozen, omdat ze nu een kortere tijd hebben om de enquête in te vullen. Hierdoor staat er meer druk achter en is de kans groter dat ze hem invullen.

Op dinsdag 11 maart zijn wij terug gegaan, nu naar alle scholen. Wij kregen deze keer 21 enquêtes terug van de 72. In totaal hadden wij nu dus 38 enquêtes terug. Doordat redelijk veel leerkrachten de enquêtes weer niet hadden ingevuld en wij woensdag 12 maart in ieder geval terug naar de scholen moesten voor de volgende stap in ons onderzoek, de ouderbriefjes, hebben wij er voor gekozen om ze nog één dag te geven. Wij zijn bij alle lokalen langs geweest om de leerkrachten er nog een keer aan te herinneren. Woensdag 12 maart was de laatste mogelijkheid.

De ouderbriefjes hebben wij zelf opgesteld en laten controleren door onze begeleidster, om ruis te voorkomen. We hebben ervoor gekozen om de ouders uit te nodigen door middel van briefjes, omdat wij benieuwd waren wat nu de respons zou zijn. Door nog weer langs te moeten bij de scholen, konden we de leerkrachten van de tweede en derde klas vragen om de kinderen nog een keer te stimuleren om het briefje af te geven en weer mee te nemen. Op woensdag zijn wij naar de scholen gegaan om de ouderbriefjes op te halen. Dit was voor de leerkrachten de laatste mogelijkheid om hun enquête in te leveren. We hebben in totaal nog vijf enquêtes terug gekregen. Alsnog waren er een aantal leerkrachten die hun enquête niet hadden ingevuld. Ze hadden nu vier kansen gehad en dat vonden wij genoeg. We hadden al meer dan de helft van de enquêtes terug gekregen, dus is ons onderzoek valide. Daarom hebben we ervoor gekozen om niet meer achter de rest aan te gaan.

5. Voorbereidingen voor de oudergesprekken

Vrijdag 7 maart hebben wij op de vijf basisscholen briefjes aan de kinderen uit de tweede en derde klas uitgedeeld. Deze briefjes hebben we aan de leerkrachten gegeven, zodat zij ze aan de kinderen konden uitdelen. We hebben met de leerkracht afgesproken dat wij op woensdag 12 maart de briefjes weer op zouden halen. Tevens hebben wij hun duidelijk gemaakt hoe belangrijk het is dat wij de briefjes terug kregen, zodat zij de kinderen konden stimuleren om de briefjes af te geven.

Dinsdag 11 maart moesten we de enquêtes van de leerkrachten op komen halen. We hebben de leraren hierbij gevraagd of ze vandaag nog een keer aan de kinderen wilden vragen om de volgende dag de briefjes echt mee te nemen. Doordat we langs kwamen werden de leerkrachten en de kinderen weer herinnerd aan de briefjes. Woensdag 12 maart kwamen wij weer terug. We hadden na alle verhalen verwacht dat we weinig tot geen briefjes zouden terug krijgen.

Veel ouders hadden ons briefje verkeerd begrepen. We hadden aangegeven dat de gesprekken plaats zouden vinden in week 15, 16 en 17. De ouders hadden begrepen dat de gesprekken 15, 16 en 17 maart zouden plaatsvinden. Daarom hebben we aan alle kinderen waarvan de ouders wilden meewerken een briefje meegegeven, waarop we dit misverstand hebben aangegeven en hebben aangegeven dat we hen middels een persoonlijke brief zullen uitnodigen. Voor alle ouderbriefjes verwijzen wij u door naar bijlage 6.

We hebben in totaal 122 ouderbriefjes terug gekregen. Dit vonden wij heel veel. Ook onze begeleiders stonden erg te kijken van het grote aantal. We hebben de ouders allemaal uitgenodigd en in totaal zijn er van de 122 mensen, maar 24 ouders zijn daadwerkelijk gekomen. Dit vonden wij erg jammer. Vooral de ouders die wel erg gemotiveerd waren, kwamen op de oudergesprekken. De ouders die juist moeilijk te bereiken zijn kwamen niet. Dit waren juist de ouders die wij erg graag wilden spreken om meer informatie te vergaren.

6. Het verloop van de oudergesprekken

De vragen uit het interview hebben we opgesteld aan de hand van de vragen van de leerkrachten. We wilden namelijk beide behoeften met elkaar vergelijken, vandaar dat we veel dezelfde vragen gesteld hebben. Over het algemeen begrepen de ouders onze vragen goed. We hadden voor alle gesprekken een tolk geregeld, maar deze was grotendeels niet aanwezig wegens dubbele afspraken en het vergeten van de afspraak. We hebben bij twee gesprekken echt een tolk nodig gehad. De rest hebben we op eigen houtje kunnen doen. Hierbij hadden we het idee dat we heel langzaam moesten praten en zelfs in kindertaal moesten spreken. Ook kwamen we er achter dat we met handgebaren ook een heel eind konden komen.

De gesprekken zijn goed verlopen. Door de gesprekken hebben we veel kunnen leren. Een voorbeeld hierbij is het doorvragen. Veel ouders vertelden dat ze de communicatie goed vonden, maar bij nader doorvragen bleek er toch wel het een en ander verbeterd te moeten worden. We hadden voor de gesprekken stroop, water en koekjes geregeld. We merkten dat dit goed viel bij de ouders. Ze vonden het allemaal erg leuk.

We hadden een aantal vragen opgesteld voor het gesprek, maar dit wilden we niet letterlijk gaan vragen, omdat het dan erg op een interview zou lijken. We wilden juist de formaliteit vermijden en het een gesprek laten worden. In een gesprek vertellen ouders toch vaak meer en voelen ze zich meer op hun gemak. Dit bleek wel in het verloop van het gesprek. Aan het einde van het gesprek hadden ze toch nog weer een aantal opmerkingen waar we echt wat aan hadden.

Bij de gesprekken met de ouders hebben we op dezelfde punten gelet als bij de gesprekken met de schoolhoofden. Vooral bij de ouders die minder goed Nederlands verstonden moesten we goed en duidelijk praten.

7. Uitwerking van de gegevens in SPSS

De uitwerking van de gegevens hebben we gedaan in het programma SPSS. Om ervoor te zorgen dat ons onderzoek valide is, hebben wij ervoor gekozen om met drie personen de gegevens in te voeren. Eentje las de antwoorden voor, de ander typte het in en de derde controleerde. Hierdoor zijn er geen fouten gemaakt bij de invoering van onze gegevens.

Tijdens het verwerken van de gegevens uit de enquête in SPSS kwamen wij erachter dat we een aantal fouten hebben gemaakt in de enquête. Bij vraag 1 waren de keuzemogelijkheden te beperkt. We zijn bij de keuzemogelijkheden uitgegaan van de Nederlandse normen, in plaats van de Surinaamse normen. In Nederland zien ouders en leerkrachten elkaar zeer regelmatig, hier in Suriname zeggen een aantal leerkrachten dat ze sommige ouders nog niet hebben gezien. De keuzemogelijkheden waren gericht op een regelmatig contact. We hadden meer mogelijkheden moeten geven verspreid over een jaar. We hadden wel het antwoord anders erbij staan en die werd door het grootste gedeelte gekozen. De antwoorden die daar achter stonden gaven geen duidelijk beeld van hoe vaak ze met de ouders spreken.

Bij vraag 3 en 4 had het duidelijker moeten worden dat de vragen gaan over de meeste ouders. Nu hebben de leerkrachten meerdere antwoorden ingevuld. Dit had voorkomen kunnen worden door nog duidelijker te vermelden dat er maar 1 antwoord mogelijk is. Dit stond wel in de inleiding, om papier te besparen, maar bij de vraag zelf was duidelijker geweest.

Vraag 5 en 6 hadden misschien omgedraaid moeten worden, zodat de leerkrachten al meer voorbeelden hadden van methodes. Hierdoor zouden de antwoorden op vraag 5 concreter zijn. Aan de andere kant hadden ze zich er dan makkelijker vanaf kunnen maken door naar bovenstaande methodes van vraag 6 te verwijzen. Een andere oplossing was geweest om vraag 5 concreter te maken. We hadden duidelijker moeten vragen naar een middel om de communicatie te verbeteren en niet naar een manier.

Bij vraag 6E had er niet moeten staan 'dagelijkse overdrachtschriften', maar overdrachtsschriften. Een dagelijks overdrachtschrift kan niet 1x per maand gebruikt worden. Aan de antwoorden van de leerkrachten te zien heeft een deel daar overheen gelezen. Achteraf gezien is de tijd die voor de enquêtes stond misschien te lang geweest. Veel leerkrachten waren bij het ophalen van de enquêtes het vergeten in te vullen of de enquête kwijt. Wij denken dat wanneer wij de enquête eerder zouden ophalen wij meer enquêtes terug zouden krijgen. Nu leggen ze de enquête misschien aan de kant, omdat ze denken dat ze toch nog genoeg tijd hebben. Het schoolhoofd zou alle enquêtes voor ons verzamelen, maar dit was uiteindelijk niet zo. We hebben vervolgens bij alle leerkrachten de enquêtes zelf moeten ophalen.

8. Stichting

Het contact met de stichting verliep over het algemeen goed. Onze begeleidsters hadden per week 1 uur begeleidingstijd voor ons. Voor het verslag was dit voldoende, maar hierdoor konden we niet op huisbezoeken. Dat vonden we wel jammer, maar we weten ook dat dit komt doordat er zoveel stagiaires in één keer zijn gekomen in plaats van verspreid over het jaar.

De momenten dat we bij de stichting zelf waren, werden we af en toe ook raar aangekeken waarom we daar waren. Doordat er zoveel stagiaires waren, mochten we niet meer teveel op de stichting komen. Wij kwamen daar ook alleen als we er echt heen moesten, maar toch werd er achter ons rug wat over gezegd. Dit hebben wij aangekaart in ons begeleidingsgesprek en zij hebben dit weer terug gekoppeld aan de betreffende persoon.

Wijzigingen in afspraken werden niet altijd doorgegeven. We zijn twee keer naar de vergadering van het zorgteam geweest, die niet door bleek te gaan. Ook met de andere projecten van ons, zoals het kinderboekenfestival en de webexpeditie, waren veel onduidelijkheden. Niemand wist wat we moesten doen en nieuwe afspraken kregen wij niet te horen.

Conclusie

Doordat wij tijdens het eerste contact met de stichting te horen kregen dat wij het onderzoek dat wij in Nederland hadden opgesteld niet konden uitvoeren, begon de start vrij moeizaam. Hierdoor ontstonden er ook onduidelijkheden tussen ons. We waren het bijvoorbeeld niet eens met de opzet van ons onderzoek. Toen wij deze onduidelijkheden uit de weg hadden geruimd en we wisten wat ons te doen stond, verliep de samenwerking goed. Gedurende het hele onderzoek hebben wij elkaar op een goede manier aangevuld. We hebben gezien dat we allemaal verschillende kwaliteiten in huis hebben. Deze zijn tijdens het onderzoek naar voren gekomen. Tijdens de gesprekken met de schoolhoofden en met de ouders, hebben wij elkaar steeds feedback gegeven. Hierdoor hebben wij ook gelet op onze persoonlijke ontwikkeling.

De afspraken die we naar elkaar toe maakten, zijn we allemaal nagekomen. Ook naar de stichting toe zijn we onze afspraken nagekomen en ook onze begeleidsters kwamen hun afspraken na. Zij hebben ons ook begeleid en ondersteund bij zaken die wij moeilijk vonden of waar wij niet over voldoende kennis beschikten. Een leuk voorbeeld hierbij is de voorbereidingen op de oudergesprekken. In Nederland bieden wij iemand altijd koffie of thee aan met een koekje erbij. Dit stelden we tijdens het begeleidingsgesprek ook voor. Onze Nederlandse begeleidster vond dit een erg goed idee, want zo gaat dat in Nederland ook. Onze Surinaamse begeleidster begon heel hard te lachen, omdat mensen hier tijdens een gesprek nooit koffie of thee drinken. Wanneer wij de mensen water of stroop zouden aanbieden, zou dit wel een goed idee zijn.

We willen ook individueel nog kort beschrijven hoe wij het werken aan ons onderzoek hebben ervaren.

Annet: Ik heb het werken aan dit onderzoek als een echte uitdaging gezien. Dit onderzoek heeft geleid tot veel nieuwe ervaringen en leermomenten. Het contact met een ander land, een andere cultuur en andere mensen was erg leerzaam. De oudergesprekken waren echt leerzaam, omdat je hier tegen andere dingen aanloopt dan in Nederland. Ik kreeg nog een opmerking van een vrouw dat ons Nederlands heel anders is dan het Nederlands dat zij spreekt en dat zij mij daardoor moeilijk kon verstaan. Op dat moment moest ik proberen mijn vragen op een andere manier te stellen. Hierdoor ben ik nog meer na gaan denken over de formulering van mijn vragen.

Wat betreft de samenwerking tussen ons, heb ik ook nieuwe ervaringen opgedaan. Ik ben erg positief over de samenwerking en tot welke resultaten deze heeft geleid.

Donna: Mijn afstudeerproject in Suriname heb ik gezien als een ontzettend leuke en leerzame tijd. Ik heb ontzettend veel geleerd van het land, de cultuur en de mensen. Ik vond het jammer dat ik geen stage heb gelopen, naast mijn afstudeerproject. Ik merkte vooral tijdens het kinderboekenfestival en het samsam project dat ik een stage hier erg heb gemist. Ik vond het de eerste dagen erg lastig om met de kinderen om te gaan vanwege de grote verschillen. Uiteindelijk heb ik hier wel veel van geleerd, maar je merkt wel dat andere stagiaires daarin een voorsprong hebben. De eerste gesprekken met de schoolhoofden en de ouders vond ik ontzettend spannend. Ik wist niet wat ik kon verwachten. Na enkele gesprekken te hebben gehad, merkte ik dat ik erg veel heb geleerd in mijn opleiding en dat ik dit nu kan toepassen in de praktijk. De samenwerking onderling is over het algemeen goed verlopen. Omdat we elkaar al drie jaar kennen, weten we wat we aan elkaar hebben en kunnen we elkaar goed aanvullen.

Anoek: Het werken aan dit project vond ik erg leerzaam. Het was voor mij een afsluiting van de afgelopen 3,5 jaar SPH. Ik kon nu aan mezelf merken wat ik in die jaren geleerd had en dat ook in de praktijk brengen. Dit kwam vooral naar voren in de gesprekken met de schoolhoofden en de ouders. Deze verliepen erg goed, terwijl sommige ouders amper Nederlands verstonden.

Achteraf vind ik het wel jammer dat ik geen stage heb gelopen, omdat ik heb gemerkt dat ik dat toch wel erg leuk vind. Ik heb hier wel met kinderen gespeeld en dan merk je grote verschillen met Nederland. De samenwerking is over het algemeen goed verlopen. We konden elkaar goed aanvullen en gebruik maken van elkaars kwaliteiten. Ik ben nu trots op ons eindproduct.

We hebben met veel plezier aan ons onderzoek gewerkt. We hebben dit onderzoek en alle ervaringen gezien als een mooie afsluiting van onze opleiding.

Nawoord

Wij hopen dat wij met dit procesverslag een duidelijk beeld hebben geschetst van het proces van de werkzaamheden die wij hebben verricht tijdens onze afstudeerperiode in Suriname. Wij hebben met veel plezier gewerkt aan het Marowijne-Flora project en hopen dat met behulp van onze aanbevelingen een bijdrage geleverd wordt aan de ouderparticipatie binnen de basisscholen.

Mochten er na het lezen van dit verslag nog vragen zijn dan wij altijd bereid om het één en ander toe te lichten. Eén van de manieren waarop contact met ons gezocht kan worden is via de e-mail. Onze e-mailadressen zijn: annetbril@hotmail.com, anoek_bijlenga@hotmail.com en geertsma69@hotmail.com